

Planter

Regler for udbringning af husdyrgødning efter høst

De vigtigste regler for udbringning af henholdsvis flydende og fast husdyrgødning i perioden efter høst er samlet her.

Viden om Opdateret 06. august 2020

Reglerne for udbringning af husdyrgødning er samlet i [Husdyrgødningsbekendtgørelsen, kap. 10](#). Reglerne afhænger af om husdyrgødningen håndteres i flydende eller fast form.

Regler for udbringning af flydende husdyrgødning om efteråret

I perioden fra høst til 1. februar må der som hovedregel ikke udbringes flydende husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse, bundfald eller flydende affald. Der er følgende undtagelser:

I perioden fra høst til 1. oktober må der udbringes flydende husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse, bundfald og flydende affald til:

- Etablerede, overvintrende fodergræsmarker, herunder marker med udlæg af græs eller kløvergræs udsået senest i forbindelse med forårssåningen. Undtagelsen omfatter dog ikke arealer med udlæg af græs eller kløvergræs i majs.
- Arealer, hvor der den følgende vinter skal være vinterraps.
- Arealer, hvor der senest 20. august etableres grøngødning med gul sennep, olieræddike eller gul sennep og olieræddike forud for sukkerroer, hvor der er indgået kontrakt med en sukkerfabrik om afsætning af sukkerroerne. Hvis grøngødningen er en blanding af gul sennep og oliræddike, kan den tælle som MFO-efterafgrøder.
- Udbringningsfristen kan forlænges indtil 15. oktober i regnfulde efterår. En eventuel forlængelse af fristen kan bl.a. ses på Miljøstyrelsens hjemmeside.

I perioden fra høst til 15. oktober må der udbringes flydende husdyrgødning, afgasset vegetabilsk biomasse, bundfald og flydende affald på arealer med frøgræs, for hvilke der er indgået kontrakt med frøavlsfirma om levering af frø i den kommende sæson.

Der må altså IKKE udbringes flydende husdyrgødning til vintersæd om efteråret.

Krav til udbringningsteknik

Udbringning af flydende husdyrgødning må kun ske ved udlægning med slæbeslanger, slæbesko eller ved nedfældning. Ved nedfældning i fodergræs skal der anvendes en græsmarksnedfælder. Ved nedfældning på arealer uden afgrøder (sort jord) skal nedfældningsrenderne være tildækkede efter nedfældningen. Ved nedfældning i græs skal nedfældningsrenderne helt kunne indeholde den udbragte mængde gylle.

Før såning og i fodergræs skal flydende husdyrgødning nedfældes, hvis ikke den er behandlet med en teknik opført på Miljøstyrelsens teknologiliste med mindst samme effekt på ammoniakfordampningen som nedfældning i samme arealtype. Det vil i praksis sige forsuring af husdyrgødningen før eller i forbindelse med udbringningen.

Bemærk, at nedfældning ikke kan erstattes af forsuring og slangeudlægning på arealer, som ligger indenfor 200 meter fra byzone eller nærmerhusområder. Dette skyldes, at forsuring ikke har effekt på lugt.

Ved slangeudlægning af forsuret gylle inden såning kræves supplerende forsuring af gylle på et vintersædsareal svarende til 1/5 af arealet tilført forsuret gylle, samt indberetning til kommunen.

Læs nærmere om dette i [Regler ved udbringning af gylle](#)

Miljøkrav

I en afstand af 20 meter til naturtyper omfattet af kategori 1-natur og naturtyperne højmoser og lobeliasøer omfattet af kategori 2-natur skal flydende husdyrgødning nedfældes eller forsuers.

På skråninger med 6-12 pct. hældning mod vandløb og kystvande skal flydende husdyrgødning i en afstand på 20 m fra vandmiljøet nedfældes parallelt med vandløbet.

Regler for udbringning af fast husdyrgødning om efteråret

Fast husdyrgødning må ikke udbringes i perioden fra den 15. november til den 1. februar. Den tilladte udbringningsperiode før den 15. november afhænger af om gødningen udbringes til arealer med eller uden afgrøder den følgende vinter og af jordtypen.

I perioden fra høst til 20. oktober må der kun udbringes fast husdyrgødning og fast affald til arealer, hvor der er afgrøder den følgende vinter. Der må dog udbringes fast husdyrgødning og fast affald i perioden fra høst til etablering af grøngødning på arealer, hvor der senest 20. august etableres grøngødning med gul sennep, olieræddike eller gul sennep og olieræddike forud for sukkerroer, hvor der er indgået kontrakt med en sukkerfabrik om afsætning af sukkerroerne.

I perioden fra 20. oktober til 15. november må der udbringes fast husdyrgødning og fast affald til arealer med og uden afgrøder den kommende vinter. Husdyrgødning udbragt til arealer uden afgrøder skal dog nedmuldes inden 4 timer, hvorfor udbringningsperioden bestemmes af jordbearbejdningsreglerne for de forskellige jordtyper. Det betyder, at den reelle udbringningsperiode er begrænset til følgende perioder for de forskellige jordtyper (se Tabel 1).

Tabel 1. Tilladte udbringningsperioder af fast husdyrgødning og fast affald inden etablering af forårssåede afgrøder.

Jordtype	Udbringningsperioder fast husdyrgødning	
	På arealer, hvor der har været lovpligtige, husdyr- og MFO-efterafgrøder*	På arealer, hvor der ikke har været efterafgrøder
JB 1-4	Fra 20. okt. til 15. nov. og fra 1. feb.	Fra 1. feb.
JB 5-6 og 10-11	Fra 20. okt. til 15. nov. og fra 1. feb.	Fra 1. til 15. nov. og fra 1. feb.
JB 7-9	Fra 20. okt. til 15. nov. og fra 1. feb.	Fra 20. okt. til 15. nov. og fra 1. feb.

*Gælder ikke for græsudlæg med destruktionsfrist 1. marts

Fast husdyrgødning må ikke udbringes på arealer med etablerede afgrøder til høst, der ligger inden for 20 meter fra kategori 1-natur samt lobelia søer og højmoser omfattet af kategori 2-natur, medmindre husdyrgødningen nedbringes inden 4 timer. Dette er normalt ikke praktisk muligt uden at det skader afgrøden.

Udbring så vidt muligt fast husdyrgødning om foråret

Fast gødning har den største N-udnyttelse ved forårsudbringning inden såning af vårsæd, roer og majs. I nedenstående tabel ses markeffekten for kvælstof i fast staldgødning og dybstrøelse.

Tabel 2. Markeffekt af kvælstof i fast husdyrgødning

	Fast staldgødning, NH ₄ -N/total-N: 25 %			Dybstrøelse		
	Før såning	Forår	Efterår	Før såning	Forår	Efterår
Vårsæd	40	-	30	30	-	25
Roer og majs	45	-	35	35	-	30
Vintersæd	20	25	10	20	25	-
Vinterraps	30	25	15	30	25	-

Tabel 2 viser den gennemsnitlige markeffekt for alle jordtyper. På lerjord i nedbørsfattige områder kan der opnås en god effekt af efterårsudbringning, mens udbringning på sandjord i nedbørsrige områder øger risikoen for tab af kvælstof ved udvaskning i vintermånederne. Her vil efterårsudbringningen ofte have en lavere kvælstofeffekt end angivet i tabellen. For andre typer af fast gødning gælder, at jo højere andel af ammonium-kvælstof, des bedre virkning. Fælles for alle typer er, at markeffekten er størst ved forårsudbringning. Vinterraps kan dog med fordel tilføres fast husdyrgødning før såning i efteråret i stedet for i den etablerede afgrøde i foråret.

Regler omfattende udbringning af både flydende og fast husdyrgødning

Afstandskrav

Husdyrgødning og affald må ikke udbringes lørdage, søndage og helligdage på arealer, der ligger tættere end 200 m fra byzone, sommerhusområder eller områder der i lokalplan er udlagt til boligformål. Udbringning af husdyrgødning må ikke give anledning til unødige gener.

Miljøkrav

Husdyrgødning mv. må ikke udbringes på arealer eller på en måde, der giver fare for afstrømning til vandløb (herunder dræn), søer over 100 m² og kystvande. Endvidere må husdyrgødning mv. ikke udbringes på frosne, vandmættede, oversvømmede og snedækkede arealer.

Husdyrgødning må ikke udbringes på skrån timer med en hældning på mere end 6° nærmere end 20 m fra vandløb, søer større end 100 m² og kystvande. På skrån timer op til 12° må der dog nedfældes flydende husdyrgødningstyper parallelt med vandmiljøet.

Emneord

Gødningsplanlægning og -regler

Husdyrgødning

Vil du vide mere?

Martin Nørregaard Hansen

Landskonsulent

SEGES

manh@seges.dk

+45 8740 5437

Susi Lyngholm

Konsulent

SEGES

sil@seges.dk

+45 8740 5427

Støttet af

STØTTET AF
Promilleafgiftsfonden for landbrug

SEGES	Tlf.	87 40 50 00
Agro Food Park 15	Fax.	87 40 50 10
8200 Aarhus N	Email	info@seges.dk

